

BETÆNKNING

Afgivet af Erhvervs- og Råstofudvalget

vedrørende

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2018 om udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi

Afgivet til forslagens 2. behandling

Erhvervs- og Råstofudvalget har under behandlingen senest bestået af:
Medlem af Inatsisartut Jens Danielsen, Siumut, formand
Medlem af Inatsisartut Múte Bourup Egede, Inuit Ataqatigiit, næstformand
Medlem af Inatsisartut Hermann Berthelsen, Siumut
Medlem af Inatsisartut Laura Táunâjik, Siumut
Medlem af Inatsisartut Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit
Medlem af Inatsisartut Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit

1. Forslagets indhold og formål

1.1 Kort historisk oprids af baggrunden for lovforslaget

Udnyttelse af vandkraft var indtil 1993 omfattet af råstofordningen. En række af principper bag råstofloven findes i den gældende vandkraftlov. Meddelelse af forundersøgelsestilladelse sker som hovedregel med eneret. Meddelelse af tilladelse til udnyttelse gives, hvis en række betingelser er opfyldt. Meddelelse af tilladelse til udnyttelse giver som hovedregel med eneret. Den nuværende vandkraftlov fungerer derfor stort set efter de samme principper som Råstofloven.

1.2 Erfaringer med vandkraftlovgivning i relation til det daværende Alcoa projekt

Principperne fra råstofloven om sammenhæng mellem forundersøgelse og udnyttelsesaktiviteter har vist sig ikke at være så anvendelige indenfor udnyttelse af vandkraft til energiproduktion. Meddelelse af eneret på råstofområdet bygger på, at det er muligt præcist at afgrænse og lokalisere en kommerciel udnyttelig mineralforekomst. Tilsvarende ikke muligt på vandkraftområdet, hvor udnyttelse af en vandkraftressource afhænger af det enkelte projekt, vandopland og det projekterede behov for vandudtag til energiudnyttelse.

I forhold til Alcoa viste det sig, at selskabets eneret til en vandressource kunne have en blokerende effekt på andre projekter, herunder Isua jernmineprojektet, der også ønskede at anvende vandkraft.

1.3 Lovforslagets hovedpunkter

Forundersøgelser

Naalakkersuisut kan på nærmere fastsatte vilkår meddele en tilladelse til forundersøgelse og udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi. Tilladelse meddeles særskilt for henholdsvis forundersøgelse og udnyttelse.

Naalakkersuisut kan meddele tilladelser til flere ansøgere samtidig, hvis de enkelte ansøgere kun forventer at udnytte en del af en vandkraftressources vandkraftpotentiale.

Forundersøgelser meddeles for 5 år med mulighed for forlængelse med yderligere 5 år. En forundersøgelsestilladelse giver ikke rettighedshaver et krav på meddelelse af tilladelse til udnyttelse

Udnyttelse

En tilladelse til udnyttelse giver ret til produktion af energi ved opførelse af et vandkraftanlæg og tilknyttede foranstaltninger til regulering af et eller flere vandfald, vandløb eller søer.

I tilladelse til udnyttelse fastsættes en mindste årlig energiproduktion og et mindste og højeste vandudtag. Tilladelse til udnyttelse meddeles for en bestemt vandkraftressource med tilhørende geografisk afgrænsede landområder på vilkår fastsat af Naalakkersuisut.

I en tilladelse til udnyttelse kan Naalakkersuisut, fastsætte vilkår om et mindste eller højeste vandudtag samt vilkår om fastlagte laveste og højeste kvoter for vandudtag inden for det i tilladelsen til udnyttelse afgrænsede landområder.

Opførelse af vandkraftanlægget skal være påbegyndt inden en frist på 3 år efter meddelelse af tilladelse til udnyttelse og vandkraftanlægget skal være sat i drift seneste 6 år efter meddelelse af tilladelse til udnyttelse.

Tilladelse til udnyttelse kan meddeles med eneret, hvis produktions og vandressourcemæssige forhold tilsiger dette.

Længde på udnyttelsestilladelsen

Når halvdelen af perioden af udnyttelsestilladelsen er forløbet, skal indehaveren af tilladelsen og Naalakkersuisut igangsætte forhandlinger om tiden efter udnyttelsestilladelsens udløb.

Naalakkersuisut kan meddele forlængelse af tilladelsesperioden for en udnyttelsestilladelse med op til 20 år, såfremt fastsatte vilkår opfyldes.

Naalakkersuisut kan i særlige meddele rettighedshaveren en ret til en forlængelse af tilladelsesperioden på op til yderligere 20 år,

Den samlede tilladelsesperiode for en udnyttelsestilladelse kan ikke overstige 80 år.

Forskellige former for vederlag til Selvstyret

Naalakkersuisut kan fastsætte bestemmelser om og tilladelsesvilkår om rettighedshavers betaling af vederlag på grundlag af:

- 1) størrelsen af den vandkraftressource, der er omfattet af tilladelsen (volumenvederlag),
- 2) den konkrete udnyttelse af vandkraftressourcen (udnyttelsesvederlag)
- 3) den energi, som produceres (produktionsvederlag).

Der kan ligeledes fastsættes vilkår om betaling til Grønlands Selvstyre af en andel af det økonomiske udbytte af virksomheden omfattet af tilladelsen (udbyttevederlag).

2. Høringssvar

Forslaget har i perioden den 22. november til den 23. december 2017 været offentliggjort på Grønlands Selvstyres høringsportal.,

Forslaget har endvidere været i høring hos følgende myndigheder, organisationer med videre: GE - Grønlands Erhverv, Asiaq, TELE Greenland A/S, SIK, KANUKOKA, Kommuneqarfik Sermersooq, Qaasuitsup Kommunia, Qeqqata Kommunia, Kommune Kujalleq, Selvstyrets Departementer, Grønlands Naturinstitut, WWF Grønland, ICC, KNAPK, Royal Greenland A/S, Nukissiorfiit.

Naalakkersuisut har modtaget høringssvar fra følgende myndigheder, organisationer med videre: GE - Grønlands Erhverv, Asiaq, Nukissiorfiit, Qeqqata Kommunia, Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke, Departementet for Råstoffer.

2.1 Udvalgets kommentar til høringen af lovforslaget

Udvalget har ikke kommentarer til høringsperiodens længde. Teknisk set fremstår de almindelige bemærkninger og Naalakkersuisuts gennemgang og replik til de indkomne høringssvar som objektiv og grundig. Udvalget bemærker med tilfredshed at Naalakkersuisut med en behørig omhu behandler høringssparternes bemærkninger til lovforslaget.

3. Udvalgets behandling af forslaget

Erhvervs-og Råstofudvalget skal indledningsvist henvise til førstebehandlingen af nærværende forslag hvor der blev udtrykt generel støtte til forslaget. Udvalget finder i lighed med ordførerne, at det grønlandske samfund forsat – og i videst mulige- omfang bør satse på, at øge andelen af vedvarende energikilder i energiforsyningen.

Som en sidebemærkning hertil, noterer udvalget sig, at der under debatten blev rejst spørgsmål om udbygning af vandkraftanlæg. Problemstillinger omkring konkret opførelse og geografisk placering af vandkraftanlæg reguleres ikke af nærværende lovforslag. Lovforslaget som Inatsisartut behandler, drejer sig om de lovgivningsmæssige og forvaltningsmæssige rammer og betingelser for adgangen til anvende tilgængelige vandressourcer.

Udvalget skal dog i forlængelsen af behandlingen af nærværende lovforslag opfordre til at også andre vedvarende energikilder end vandkraft indtænkes i den fremtidige energiforsyning. Her tænkes blandt andet på sol og vindenergi, bølge og tidevandsenergi og ikke mindst affaldsvarme. Udvalget finder det i den sammenhæng positivt, at Sektorplan for energi og vandforsyning fra 2017 udstikker rammer for en øget anvendelse af vedvarende energi i den fremtidige planlægning af energiforsyningen. Herunder også i bygder og yderdistrikter.

Udvalget bemærker ligeledes, at der under første behandlingen af forslaget blev efterlyst en status for tidligere projekteringer af vandkraftværker på kysten. Det er udvalgets forventning, at Naalakkersuisut i sit svarnotat til 2. behandlingen, af dette forslag berører denne særlige problemstilling. Som fornævnt i nærværende betænkning skal udvalget opfordre til, at brugen af alternative og rene energikilder, fremover anvendes til at energiforsyne vores byer og bygder. I sektorplanen fra 2017 er der, som fornævnt, udstukket visionære tanker omkring den fremtidige energiforsyning. Det er udvalgets vurdering, at lovforslaget kan medvirke til at realisere målsætningen om et grønnere og mere energibæredygtigt samfund.

Erhvervs og Råstofudvalget vurderer, at lovforslaget udstikker en passende balance i mellem hensynet til potentielle investorer behov for sikkerhed og samfundets behov for at kunne inddrage tilladelsen til anvendelsen af vandkraftressourcer igen. Dette såfremt en koncessionsholder efterfølgende ikke ønsker at anvende brugsretten til en vandressource, som i tilfældet med Alcoa.

Udvalget finder afslutningsvist at det er positivt, at lovforslaget fjerner den tidsbestemte eneret, der er gældende i dag og at man samtidig samtidigt fornyer bestemmelserne herom. Som et eksempel på en uhensigtsmæssighed ved den nuværende lovgivning kan nævnes søen ved Maniitsoq, hvor Alcoa koncernen havde fået eneret til anvende vandressourcerne.

Og som det er enhver bekendt har Alcoa ikke taget skridt til at realisere aluminiumsmelter projektet.

4. Forslagets økonomiske konsekvenser

Naalakkersuisut har i forslaget almindelige bemærkninger beskrevet lovforslagets økonomiske konsekvenser. Udvalget ser ikke anledning til at anlægge en anden vurdering end den af Naalakkersuisut anførte.

5. Udvalgets indstillinger

Et enigt udvalg indstiller forslaget til vedtagelse i foreliggende form

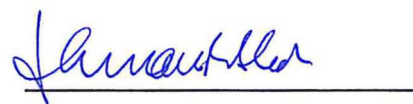
Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Jens Danielsen
Formand

Múte Bourup Egede
Næstformand

Hermann Berthelsen

Laura Táunâjik

Randi Vestergaard Evaldsen

Sara Olsvig

Peter Olsen